

Ziek – leerjaar 3 en 4

Thema	Ziek (lichaam, gevoel, uiterlijk)
Leerjaar	3 en 4
Verdeling	Het thema Ziek zijn bestaat uit 8 lessen, verdeeld over de leerjaren 3 en 4. U doet in leerjaar 3 de eerste 4 lessen en in leerjaar 4 de laatste 4 lessen.

Doel	De leerlingen leren vertellen hoe ze zich voelen door de desbetreffende woorden apart en in eenvoudige zinnen te oefenen.
Woordenschat	<ul style="list-style-type: none"> - <i>de buik, de neus, de knie, het oog, het hoofd, het oor, de teen, de tand, de buikpijn, de tandpijn, de oorpijn, de keelpijn, de hoofdpijn</i> - <i>lekker, niet lekker=misselijk, ziek, niet ziek, blij – verdrietig, goed – slecht, gelukkig – boos, leuk – stom, interessant – saai, snel - langzaam, hard – zacht</i> - <i>hoesten, niezen, zeggen, fluisteren, huilen, lachen, zingen;</i> - <i>getallen 1 t/m 20</i>
Materiaal	<ul style="list-style-type: none"> • Werkbladen (einde document)
Online	<ul style="list-style-type: none"> • Elena Nederlands, thema ziek

Vooraf

In de lessenserie, die aansluit op het [Elena-pakket voor de onderbouw](#), vindt u de lessen voor het aanleren van bovenstaande woordenschat en zinnen. U kunt deze woordenschat en zinnen deels ook zelfstandig online laten oefenen met [Elena middenbouw](#). U kunt [de flitskaarten](#) per thema downloaden.

Overzicht lessen

1	<ul style="list-style-type: none"> - Liedje (Hoofd, schouders, knie..) - Wat is er aan de hand? 	5	<ul style="list-style-type: none"> - Stemningsmeter - Wat scheelt eraan? - Hoe voel je je? -
2	<ul style="list-style-type: none"> - Dialoogjes - Liedje 	6	<ul style="list-style-type: none"> - Natuurlijk kan ik dat! - Liedje
3	<ul style="list-style-type: none"> - Liedje - Hoe gaat het? 	7	<ul style="list-style-type: none"> - Stemningsmeter - Take action - Bij de dokter - Bingo
4	<ul style="list-style-type: none"> - Stemningsmeter - Dialoogje - Lied Boos uit het pakket Hotel Hallo 	8	<ul style="list-style-type: none"> - Call my bluff - Wat kun je? - Lied of rap

Ziek – leerjaar 3 en 4

1

Intro

U kunt beginnen met het bekende liedje zingen *Hoofd, schouders, knie en teen*. Voor de melodie verwijzen we u graag naar het videoplatform Youtube.

Hoofd, schouders, knie en teen, knie en teen
Hoofd, schouders, knie en teen, knie en teen
Oren, ogen, puntje van je neus
Hoofd, schouders, knie en teen, knie en teen

U kunt dan het thema inleiden door te praten over de spullen die u heeft meegenomen. Herhaal de lichaamsdelen U kunt daarvoor flitskaarten gebruiken of u laat de kinderen online oefenen/herhalen.

Doe dan een spelletje. De basisregel is dat de kinderen moeten wijzen naar het lichaamsdeel dat u noemt (en niet per se het lichaamsdeel dat u aanwijst). Alle kinderen gaan staan. U wijst naar een lichaamsdeel, bijvoorbeeld uw buik, en zegt 2 maal *Au, Au, mijn buik doet pijn*. De kinderen doen (en zeggen?) u na. Dit doet u met de lichaamsdelen: *de buik, de keel, de tand, de knie*. Dan wijst u naar bijvoorbeeld uw neus, maar zegt 2 maal *Au, Au, mijn knie doet pijn*. De kinderen moeten naar

hun knie wijzen (wat u zegt), en niet naar hun neus (die u aanwijst). Wie het fout doet, gaat zitten. Wie blijft als laatste staan?

Video/ prentenboek

Kijk en luister samen met de kinderen naar het filmpje [Elena moet naar de dokter](#) of lees het [prentenboek](#) voor; de tekst vindt u [hier](#). De kinderen krijgen een matchvraag als kijkopdracht. *Waar heeft Elena pijn? Waar heeft beer pijn? Waar heeft Tim pijn? Waar heeft Sophie pijn?* U moet misschien eerst de woorden nog eens herhalen.

Voor de kijkopdracht schrijft u op het bord de namen van Elena, Sophie, Tim en Beer en dan de volgende lichaamsdelen. Wat hoort bij elkaar?

Keel	Buik	Tand	Knie

Wat is er aan de hand?

Laat de kinderen de nieuwe woorden voor pijn oefenen: *de buikpijn, de tandpijn, de oorpijn, de keelpijn, de hoofdpijn*.

Speel dan een dialogetje met een handpop/beer: *Beer, waar heb je pijn? Waar doet het zeer?*
Beer antwoordt met

Ziek – leerjaar 3 en 4

- aanwijzen van het lichaamsdeel en zeggen: *Hier!* en/of
- noemen van het lichaamsdeel

Vraag dan een aantal kinderen waar ze pijn hebben. Wat drama erbij mag! (Zie verder 2)

Thuiswerk

Laat de kinderen online de lichaamsdelen en pijn oefenen

2

Maak het verhaal

De kinderen zien plaatjes uit [het prentenboek](#) en zetten de plaatjes in de goede volgorde. U hangt de prenten op of geeft groepjes leerlingen de geprinte versie van het prentenboek. Dan leest u het [verhaal](#) voor.

Au, Au!

U introduceert in de oefendialogen de zinnen *Waar doet het zeer? Waar heb je pijn?* Werk samen met een kind (als model). Het kind is patiënt en u bent de dokter. Voer een van de volgende gesprekjes:

Dialogo

Leerkracht/dokter: *Waar heb je pijn? Waar doet het zeer?*

Kind/patiënt: *Hier* [De dokter verbindt het lichaamsdeel dat aangewezen wordt met toiletpapier]

Leerkracht/dokter: *Hoe gaat het nu?*

Kind/patiënt: *Beter!*

Dialogo

Leerkracht/dokter: *Waar heb je pijn? Waar doet het zeer?*

Kind/patiënt: *Mijn arm (doet zeer).* [De dokter verbindt de arm met toiletpapier.]

Leerkracht/dokter: *Hoe gaat het nu?*

Kind/patiënt: *Beter!*

Dialogo

Leerkracht/dokter: *Waar heb je pijn? Waar doet het zeer?*

Kind/patiënt: *Ik heb hoofdpijn.* [De dokter verbindt het hoofd met toiletpapier.]

Leerkracht/dokter: *Hoe gaat het nu?*

Kind/patiënt: *Beter!*

U kunt vervolgens het gesprek nog een aantal malen voeren met individuele kinderen of de kinderen in paren laten werken, afhankelijk van de klas. Controleer of de kinderen goed gewerkt hebben door enkele paren een dialoog te laten voeren.

Lied

Zing tot slot nog een keer het themaliedje uit les 1.

Ziek – leerjaar 3 en 4

Thuiswerk

Vertel de kinderen ze [online](#) de oefeningen over lichaamsdelen en pijn kunnen doen.

3

Lied

Zing het themalied nog een keer maar vervang bij de tweede keer bijvoorbeeld het woord *Hoofd* door een ander woord, bijvoorbeeld *buik*. Vervang de derde keer het woord *schouders* door *vingers*, en de vierde keer *knie* door *tong*. Wie wijst alle lichaamsdelen goed aan?

Buik, vingers, tong en teen.

Buik, vingers, tong en teen

Ogen, oren, puntje van de neus

Buik, vingers, tong en teen

Hoe gaat het?

Maak een tabel met 3 smileys. Laat de kinderen in hun moedertaal antwoorden op de vraag hoe het gaat. Herhaal in het Nederlands (de zinnen met) de woorden *verdrietig*, *(niet) lekker*, *ziek*, *misselijk*, *boos*, *ik heb pijn*, *mijn arm doet pijn*. U kunt eventueel de woorden eronder schrijven.

Hoe gaat het?

Goed/lekker

Niet goed / niet lekker (misselijk) / verdrietig

Boos. Ik heb hoofdpijn. Mijn arm doet zeer.

Hoe voel je je?

Verdeel smileys in de klas. Vraag dan een van de kinderen? *Hoe gaat het? Hoe voel je je?* De kinderen geven een bij de smiley passend antwoord. U doet dit eerst een aantal keren voor. Laat de kinderen rondlopen. Roep stop. De kinderen die het dichtst bij elkaar staan, vormen een paar en voeren een gesprekje.

- *Hoe gaat het?*
- *Goed / lekker / boos / etc.*

Ziek – leerjaar 3 en 4

Oefenen online

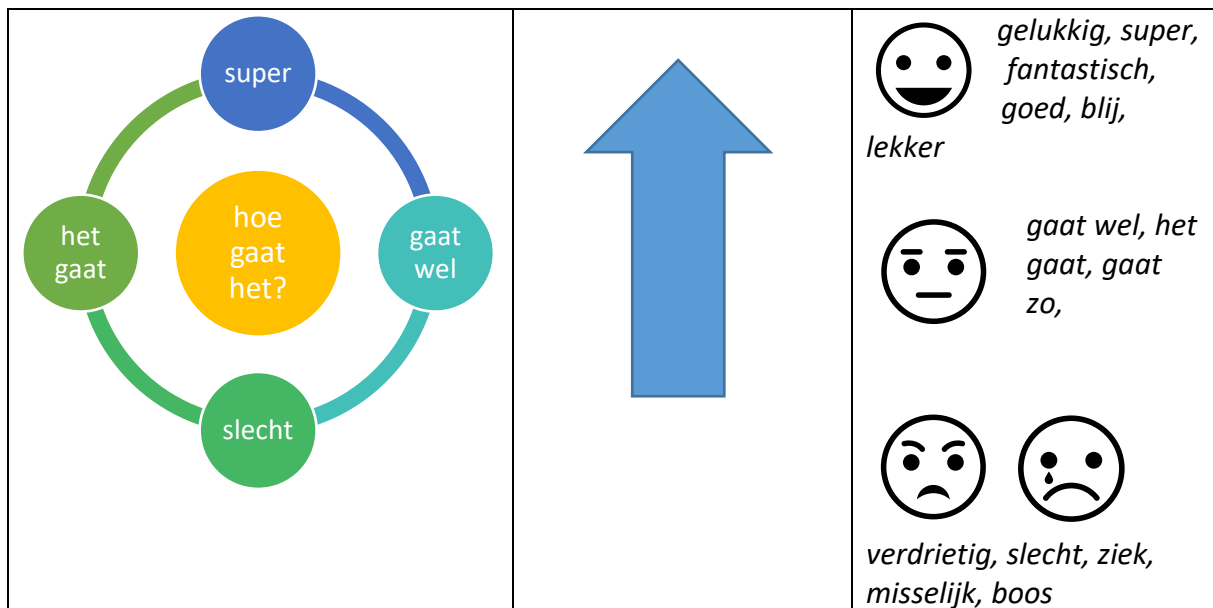
De leerlingen kunnen [online](#) de lichaamsdelen oefenen en zeggen hoe het gaat / ze zich voelen.

4

U kunt de les beginnen met het liedje [Boos](#) uit het pakket Hotel Hallo. U moet het refrein (een oud Nederlands kinderrijmpje) wel even toelichten: *Ben je boos, plus een roos, zet hem op je hoed, dan komt morgen weer goed.*

Stemmingsmeter – hoe gaat het?

Voor deze activiteit maakt u een eenvoudige stemmingsmeter (een beetje à la Facebook). U hebt nodig een A4 met een wijzer (zie onder). Kies ook internationale woorden die overeenkomen met de moedertaal (super, fantastisch). U hebt wat foto's van mensen en laat de stemming zien. U meet de stemming van de klas. *Hoe gaat het?* (Breid het uit met wat de kinderen van school vinden: *leuk – stom, interessant – niet interessant.*)

Oefen de woorden door de pijl (wijzer) van de barometer te verschuiven. *Hoe gaat het?* Verduidelijk dan op het bord/met woordkaarten de tegenstellingen *blij – verdrietig, goed – slecht, lekker – ziek, gelukkig – boos, leuk – stom, interessant – saai*. Kinderen komen naar voren en zeggen/laten zien hoe het gaat.

Laat daarna telkens een kind bij u komen en fluister het kind een woord in het oor. Deel zo alle woorden kriskras uit. De kinderen die u een woord heeft gegeven moeten door de klas lopen en een partner zoeken door die een *high five* te geven. Dan noemen ze beide hun woord. Vormen ze een paar? Dan mogen ze blijven staan. Vormen ze geen paar? Dan moeten ze verder zoeken. Om het makkelijker te maken, kunt u ook de woordkaarten

Ziek – leerjaar 3 en 4

uitdelen als houvast voor de kinderen. Speel dan eventueel een tweede ronde zodat alle kinderen aan de beurt komen.

U laat de leerlingen dan later in groep 7 zelf een barometer maken.

Dialogoog

Lees het gesprek twee keer voor, de laatste keer zin voor zin. Vraag de kinderen de zinnen te herhalen. Oefen dan het gesprek in tweetallen.

Dialogoog
- <i>Dag, mevrouw!</i>
- <i>Hallo, Elena! Hoe gaat het met je?</i>
- <i>Waar heb je pijn?</i>
- <i>Ik heb keelpijn.</i>
- <i>Ik geef je een drankje. Dan ben je snel beter.</i>
- <i>Dankjewel!</i>

Spiegeltje, spiegeltje aan de wand

Voor deze activiteit oefent u verder met de woorden die pijn uitdrukken:

Huiswerk

Laat kinderen nog een keer [online](#) de lichaamsdelen, de pijn en de gevoelens oefenen.

Luister afsluitend van dit deel nog een keer naar het liedje [Boos](#) uit het pakket Hotel Hallo.

5

Stemmingsbarometer

Hoe is de stemming vandaag?

Wat scheelt eraan?

Besprek – eventueel in de moedertaal – wat je als ‘medicijn’ kunt geven bij verschillende pijnen en pijntjes: *een pannenkoek, een pleister, een tabel, een banaan, een knuffel, een glas water, enz.*

				
een knuffel	een pleister	een glas water	een banaan	een pannenkoek

Ziek – leerjaar 3 en 4

Geef de kinderen dan het eerste werkblad (einde document). Doe drie dialogen voor met een taalsterk kind. De een is een volwassene en de ander de ‘patiënt’ van de plaatjes. De een vraagt wat er is en de ander antwoordt. De volwassene mag zelf een medicijn verzinnen.

Dialoog 2.5.1

Volwassene /Kind 1: *Hoe gaat het? Wat scheelt eraan?*

Patiënt/Kind 2: *Ik heb keelpijn.*

Volwassene /Kind 1: *Ik geef je een glas water.*

Dialoog 2.5.2

Volwassene /Kind 1: *Hoe gaat het? Wat scheelt eraan?*

Patiënt/Kind 2: *Mijn knie doet pijn.*

Volwassene /Kind 1: *Ik geef je een pleister.*

Dialoog 2.5.3

Volwassene /Kind 1: *Hoe gaat het? Wat scheelt eraan?*

Patiënt/Kind 2: *Ik ben misselijk.*

Volwassene /Kind 1: *Ik geef je een pannenkoek (?).*

Laat de kinderen dan in tweetallen werken. Geef na afloop een aantal paren de kans hun dialoog te doen. Heeft iemand een origineel medicijn verzonnen?

Hoe voel je je?

Herinner de kinderen aan het korte gesprek van de vorige les. Klik op de activiteit en luister er samen met de kinderen naar. Oefen het voorstellen dan nogmaals met behulp van de coöperatieve structuur “Mix-tweetal-gesprek”. De kinderen lopen door elkaar in het lokaal. De leerkracht zegt *Stop*. De kinderen vormen een tweetal met degene die het dichtst bij ze staat. Het kind met het kortste haar mag beginnen. De leerkracht roept *Mix* en de kinderen gaan weer op zoek naar een nieuwe partner. Als variatie kunt u de kinderen zelf laten bedenken waar ze pijn hebben en zelf een medicijn verzinnen, bijvoorbeeld: *Ik geef je een snoepje/ ijsje*.

Afsluiting

Laat kinderen nog een keer [online](#) de lichaamsdelen, de pijn en de gevoelens oefenen.

6

Natuurlijk kan ik dat!

In deze oefening laat u een aantal werkwoorden aan bod komen. Lees de zinnen horen en beeld ze uit. Laat de kinderen dan meedoen. U stelt de vraag en zij geven antwoord en

Ziek – leerjaar 3 en 4

beelden het uit. Als het goed gaat, kunt u de kinderen in paren (of groepen met een leider) laten werken. Om de beurt geven ze elkaar een opdracht.

- *Kun je met je hand je neus aanraken? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je met je knie je neus aanraken? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je in je handen klappen? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je met je oren klappen? Nee, (dat) kan ik niet.*
- *Kun je met je hand een kus geven? Nee, (dat) kan ik niet.*
- *Kun je je zelf een hand geven? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je met je armen een knuffel geven? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je je tong uitsteken? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je ja knikken? Ja, (dat) kan ik.*
- *Kun je nee schudden? Ja, (dat) kan ik?*

Bij de dokter

Lees dan het volgende gesprek voor. Ondersteun het begrip met flitskaarten/woordenkaarten voor de lichaamsdelen.

Dialogoog

- *Hallo!*
- *Dag mevrouw.*
- *Hoe gaat het me je?*
- *Niet goed?*
- *Kun je je hoofd schudden? [Schud met je hoofd.]*
- *Ja, kan ik!*
- *Kun je mij horen? [Klap 2x in je handen.]*
- *Ja, kan ik.*
- *Kun je mijn vingers zien? [Steek drie vingers op.]*
- *Ja, ik zie 3.*
- *Kun je je neus aanraken? [Raak je neus aan.]*
- *Ja, kan ik!*
- *Kun je tong uitsteken? [Steek je tong uit.]*
- *Ja, kan ik! Aaaaa.*
- *Je bent weer beter!*

Lees het gesprek nog een keer maar nu zin voor zin. Vraag de kinderen de zinnen te herhalen. Oefen dan het gesprek in tweetallen. Kinderen die de lange antwoorden lastig vinden, hoeven alleen te zeggen: *Ja, kan ik.*

Liedje

Hoofd, oren, tong en keel

Hoofd, oren, tong en keel

Ziek – leerjaar 3 en 4

Handen, armen, puntje van de neus

Hoofd, oren, tong en keel

7

Stemmingsbarometer

Hoe is de stemming vandaag?

Take one! Action!

Bied de volgende woorden door ze te zeggen en uit te beelden:

- werkwoorden (activiteiten): *hoesten, niezen, zeggen, fluisteren, huilen, lachen, zingen;*
- eigenschappen (bijvoeglijke naamwoorden): *blij, verdrietig, snel, langzaam, hard en zacht, misselijk, lekker, boos, niet boos*

Laat de kinderen telkens de woorden nazeggen en naspelen of online oefenen. Leg dan de klas uit dat ze allemaal acteurs zijn. Ze gaan meespelen in een film over een ziekenhuis. De leerkracht is de regisseur en geeft de kinderen aanwijzingen, bijvoorbeeld: *Zeg zacht je naam. Fluister je naam 2 x. Zing snel je naam. Hoest 3x boos. Nies 1x zacht.*

Maak nieuwe combinaties:

<i>Zeg</i>			<i>blij / vrolijk</i>
<i>Fluister</i>		<i>1 x</i>	<i>verdrietig</i>
<i>Zing</i>	<i>een naam</i>	<i>2 x</i>	<i>boos</i>
<i>Hoest</i>		<i>3 x</i>	<i>snel</i>
<i>Nies</i>			<i>langzaam</i>
			<i>hard</i>
			<i>zacht</i>

Bij de dokter

Herinner de kinderen aan een van de korte gesprekjes van de vorige lessen. Luister samen met de kinderen nogmaals naar het gesprek. Laat het kinderen dan in tweetallen doen.

Sterke kinderen kunt u daarna vragen om eigen opdrachten te verzinnen.

Bingo

Print het tweede werkblad met plaatjes van verschillende kernwoorden (einde document).

Laat de kinderen deze plaatjes uitknippen en er vier uitkiezen. Deze leggen ze met het plaatje naar boven voor zich op de tafel. De rest leggen ze op een stapeltje op de hoek van de tafel: we gaan Bingo spelen. U roept een woord en als het kind het woord heeft, mag hij het plaatje omdraaien. Wie heeft als eerste alle kaartjes omdraaid?

8

Call my bluff!

Begin met een snel bluffspel. Alle kinderen gaan staan en moeten stil zijn. U noemt een woord: kies in willekeurige volgorde uit de kern- herhalingswoorden van dit thema. Begin

Ziek – leerjaar 3 en 4

met de makkelijke woorden om het gevoel van succes te vergroten. Als de kinderen het woord denken te kennen, mogen ze blijven staan; zo niet, dan moeten ze gaan zitten. Controleer zo nu en dan of een kind het woord echt kent door het te vragen wat het betekent of het uit te beelden. Als het fout is, moet het kind gaan zitten. Wie blijft er als laatste over?

Wat kun je?

U heeft het derde werkblad met plaatjes van 2 monsters die iets doen. Doe het gesprek eerst voor met een taalsterke leerling. *Dit monster kan de tenen in de mond doen. Kun jij dat ook. Dit monster kan zijn tong uitsteken. Dit monster kan 3 armen in de lucht steken. Etc.* Laat dan de kinderen in tweetallen werken en elkaar de vragen stellen en antwoord geven. Als u tijd heeft, kunt u de kinderen zelf een monster laten tekenen met bijzondere eigenschappen. Zie thema 4, het fantasiedier.

Ziek – leerjaar 3 en 4

Werkblad 1

Werkblad 2

Ziek – leerjaar 3 en 4

Werkblad 3

